

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 26. februara 2024. godine
Ref. br.: RK 2360/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI65/23

podnositelj

Marjan Kolaj

**Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda
[Rev.br.248/22] od 24. januara 2023. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija i
Enver Peci, sudija

Podnositelj zahteva

- Zahtev je podneo Marjan Kolaj sa prebivalištem u Đakovici, kojeg zastupa Rexhep Gjikolli, advokat iz Đakovice (u daljem tekstu: podnositelj zahteva).

Osporena odluka

2. Podnositac zahteva osporava presudu [Rev.br.248/22] Vrhovnog suda Republike Kosovo [u daljem tekstu: Vrhovni sud] od 24. januara 2023. godine.
3. Podnositac zahteva je osporenu odluku primio 10. februara 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog akta, kojim su, kako podnositac zahteva tvrdi, povređena njegova prava zagarantovana članovima: 24. [Jednakost pred zakonom], 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo [u daljem tekstu: Ustav].

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 22. [Procesuiranje zahteva] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o ustavnom суду Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25. [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak u ustavnom суду

6. Dana 17. marta 2023. godine podnositac zahteva je predao zahtev u Ustavnom суду Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 31. marta 2023. godine predsednica Suda je odlukom Br.GJR.KI65/23 imenovala sudiju Remzije Istrefi Peci za sudiju izvestioca, a odlukom KSH.KI65/23 imenovala je članove Veće za razmatranje u sastavu od sudija: Gresa Caka Nimani (predsedavajuća), Radomir Laban i Nexhmi Rexhepi (članovi).
8. Dana 4. aprila 2023. godine Sud je obavestio podnosioca zahteva o upisu zahteva i tražio je da se preda specifično ovlašćenje za Sud.
9. Dana 14. aprila 2023. godine podnositac zahteva je Sudu predao traženo ovlašćenje.
10. Dana 30. januara 2024. godine Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudijskog izvestioca i jednoglasno iznalo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 26. marta 2023. godine, podnositac zahteva je predao tužbu Opštinskom суду u Đakovici radi nadoknade štete protiv Energetske korporacije Kosova [u daljem tekstu: EKK]. Podnositac zahteva je bio suvlasnik kuće u Đakovici koja je potpuno izgorela 2003. godine kao posledica požara. Podnositac zahteva je tvrdio da je požar izazvan zbog prenapona i neodržavanja električne mreže od strane EKK-a. Podnositac zahteva je tražio finansijsku nadoknadu u iznosu od 150.000 (stotinu pedeset hiljada) evra, zbog štete izazvane paljenjem kuće.
12. Dana 3. novembra 2020. godine Osnovni sud u Đakovici [u daljem tekstu: Osnovni sud] je: (i) prihvatio delimično tužbeni zahtev podnosioca zahteva; (ii) obavezao EKK da podnosiocu zahteva plati finansijsku nadoknadu u vrednosti od 48.931,00 (četrdeset i osam hiljada osam stotina i trideset i jedan) evro. Osnovni sud je obrazložio na sledeći način:

„Sud je našao da je izazivanje štete tužiocima pripisano izričito objektivnoj odgovornosti tužene koja upravlja električnom mrežom, pošto ista, kao pravno lice čija je delatnost rad, obezbeđivanje održavanja i razvoj prenosa kako bi pružala bezbednost u radu sistema i obezbeđivanja snabdevanja električnom energijom, po ovom osnovu ista mora da obezbedi štetu izazvanu tužiocima, jer za opasnu stvar ili opasnu delatnost iz koje proizilazi dodatna opasnost, zakonski svaki put odgovornost snosi njen vlasnik, odnosno lice koje se njome bavi, izuzev u slučajevima kada se pred sudom može dokazati da šteta nije izazvana njegovom krivicom ili propustima. U tom smislu, odgovornost za nadoknadu snosi tužena.“

13. EKK je podnела žalbu Apelacionom суду protiv presude Osnovnog суда. EKK je obrazložila da na osnovu izvedenih dokaza nije konstatovana njena odgovornost za paljenje kuće podnosioca zahteva.
14. Dana 16. decembra 2021. godine Apelacioni sud je presudom [AC.br.6174/2021] odbio žalbu EKK-a i potvrdio presudu Osnovnog суда. Apelacioni sud je obrazložio:

„Drugostepeni sud ocenjuje da je prvostepeni sud pravično utvrdio činjenicu u vezi sa uzrokom paljenja stambene kuće tužilaca koja se nalazi u selu Gornje Novo Selo, opština Đakovica veštačenjem koje je izvršio veštak E.S. električni inženjer 29.08.2003. godine koji je saslušan na ročištu od 21.05.2018. godine, a koji je konstatovao da se paljenje kuće tužilaca zajedno sa stvarima u njoj, dogodilo kao posledica požara koji se desio 16.08.2023. godine oko 3.10 časova, kao posledica struje, odnosno kolebanja električnog napona, a ne zbog električne instalacije u ovoj kući, koja je prema mišljenju veštaka, bila u redu zajedno sa brojilom električne energije koje je bilo regularno privezano i jedina mogućnost za izbijanje ovog požara bila su velika kolebanja napona struje, što je moglo da utiče na električne uređaje u kući, u ovom slučaju frižider, koji je mogao biti izvor izbijanja požara i izazivanja štete.“

15. EKK je podneo reviziju Vrhovnom суду protiv presude Apelacionog суда. EKK je obrazložio da prema izveštaju veštaka nije dokazano da je ona odgovorna za izazvanu štetu i da su Osnovni суд i Apelacioni суд pogrešno odlučili o tako nečem.
16. Dana 24. januara 2023. godine Vrhovni суд je presudom [Rev.br.248/2022]: (i) prihvatio kao osnovanu reviziju EKK-a; (ii) izmenio presudu Osnovnog суда i Apelacionog суда; i (iii) odbio u potpunosti tužbeni zahtev podnosioca zahteva. Vrhovni суд je obrazložio:

„Vrhovni sud, iz dokaza izvedenih u ovoj stvari i iz spisa predmeta, nalazi da nije dokazana osnovanost tužbenog zahteva tužilaca, s toga i nema osnova da se tužbeni zahtev prihvati, i to jer na osnovu izvedenih dokaza nije dokazana objektivna odgovornost tužene za izazivanje požara u kući tužilaca.“

„Iz ovoga se zaključuje da je ovo veštačenje izgrađeno na hipotezama, nepotkrepljujući ga dokazima i dokazanim činjenicama, stoga, ovim veštačenjem se ne može konstatovani objektivna odgovornost tužene, kao preduslov da se obaveže na nadoknadu štete u odnosu sa tužiocima. Iz ove konstatacije kao u veštačenju, nije utvrđeno da je kao rezultat neuspelosti tužene došlo do posledice i nije utvrđeno da je na električnoj mreži snabdevanja električnom energijom, pre i do kritičnog dana bilo nedostataka i da nije ispunila tehničke uslove, i da je kao posledica toga došlo do izazivanja požara i posledica štete, veštak i iz gore pomenutog objašnjenja na ročištu nije

uspeo da konstatiuje uzročnika koji je uticao na izazivanje požara, a još manje da je uzrok rezultat propusta tužene, i dok se ne utvrdi ova uzročna veza, tuženoj se ne može nametnuti odgovornost za nadoknadu štete.“

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnositelj zahteva navodi da je presuda Vrhovnog suda povredila njegova ustavna prava zagarantovana članovima 24. i 54. Ustava.
18. Podnositelj zahteva navodi da: „*Smatram da povodom odlučivanja po reviziji tužene strane, kao i povodom obrazloženja prihvatanja revizije strane nisu jednako tretirane, odnosno tužena stranka je previdela i nije pravično predstavila njen zahtev i navode. Kako je gore navedeno, stranka koja tuži je preduzela sve neophodne radnje za utvrđivanje uzroka požara u njenoj kući, informišući sve relevantne institucije, kao što su: Policija Kosova, Sektor opštine Đakovica za prevenciju i istraživanje požara, zatim je iniciran postupak obezbeđivanja dokaza i o tome je obaveštena Kosovska poverenička agencija (KAP). Ujedno je iniciran i postupak obezbeđivanja dokaza pri bivšem Opštinskom sudu u Đakovici.*“
19. Podnositelj zahteva navodi da: „*Iz sadržaja obrazloženja presude Vrhovnog suda Kosova se očigledno vidi da Vrhovni sud uglavnom razmatra navode tužene strane i sve tvrdnje usvaja kao osnovane. Smatram da se u obrazloženju pobijene presude, Vrhovni sud bavi samo pitanjem činjeničnog stanja tumačeći sadržaj dokaza i okolnosti koje idu u korist samo tužene strane.*“
20. Dalje, podnositelj zahteva dodaje da: „*u selu Gornje Novo Selo u opštini Đakovica, kada se dogodilo paljenje kuće – 2003. godine, bio je period prvih godina nakon oslobođenja zemlje od srpskog okupatora. Nije samo u ovom selu električna mreža bila oštećena od rata i iz perioda kada je zemlja bila okupirana. Ovo stanje opisuje i procesirani svedok V.B. koji, između ostalog kaže: „.... Stanje trafo stanice nije bilo dobro ... imam saznanja jer su to navodila i druga lica iz porodice P.“ Podnositelj zahteva dalje navodi da: „je mreža bila između dve međe koje su bile zasađene raznim drvećem i između kojih je kanal, međutim zbog rasta visokog drveća pojatile su se poteškoće na mreži.“ Ove okolnosti uopšte nisu ocenjene od strane suda, nasuprot previđene su i smatram da je donet jednostran zaključak na štetu strane koja tuži... stanje na električnoj mreži u mom selu nije bilo na nivou i to je bio uzrok što se dogodio požar. Moj komšija je imao isti slučaj i realizovao je štetu. Vrhovni sud je moj zahtev odbio.*“
21. Na samom kraju podnositelj zahteva ističe da: „*U konkretnom slučaju Vrhovni sud Republike Kosovo je, menjajući navedene presude i ocenjujući jednostrano spise predmeta, povredio ova prava.*“ Podnositelj od Suda traži usvajanje zahteva i poništavanje presude Vrhovnog suda.

Relevantne ustavne i zakonske

Ustav Republike Kosovo

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno sudske]

1. *Svakome se garantuje jednak zaštitu prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv*

njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo - 10 - naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloljetnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

4. Svako ko je optužen za krivično djelo ima pravo da ispituje prisutne svjedoke i da zahtijeva obavezno pojavljivanje svjedoka, vještaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

[...]

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

[...]

ZAKON BR. 04/L-077 O OBLIGACIONIM ODNOSIMA

PODGLAVLJE 5

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DUŽNOSTI

I. OPŠTE ODREDBE

Član 154.

Prepostavka uzročnosti

Šteta nastala u vezi sa opasnom stvari, odnosno opasnom delatnošću smatra se da potiče od te stvari, odnosno delatnosti, izuzev ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete.

Član 155.

Ko odgovara za štetu

Za štetu od opasne stvari odgovara njen imaoč, a za štetu od opasne delatnosti odgovara lice koje se njom bavi.

II. OBIM NAKNADE MATERIJALNE ŠTETE

Član 173.

Realna šteta i izmakla korist

1. Oštećenik ima pravo kako na naknadu obične štete, tako i na naknadu izmakle koristi.

2. Visina naknade štete određuje se prema cenama u vreme donošenja sudske odluke, izuzev slučaja kad zakon previda drugačije.
3. Pri oceni visine izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a čije je ostvarenje sprečeno štetnikovom radnjom ili propuštanjem.
4. Kad je stvar uništena ili oštećena krivičnim delom učinjenim sa umišljajem, sud može odrediti visinu naknada prema vrednosti koju je stvar imala za oštećenika.

Član 174.
Potpuna naknada

Sud će, uzimajući u obzir i okolnosti koje su nastupile posle prouzrokovanja štete dosuditi naknadu u iznosu koji je potreban da se oštećenikova materijalna situacija doveđe u ono stanje u kome bi se nalazila da nije bilo štetne radnje ili propuštanja.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Sud prvo razmatra da li je podnositelj zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i dalje određeni Zakonom i Poslovnikom o radu.
23. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7., člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, u vezi sa stavom 4., člana 21. [Osnovna načela] Ustava, koji propisuju:

Član 113.
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

„1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnijele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

[...]

Član 21.
[Opšta načela]

[...]

4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.

24. Dalje, Sud razmatra da li je podnositelj zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti dalje propisane Zakonom, odnosno članovima 47., 48. i 49. Zakona, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ. 2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

Član 48.
[Tačnost podneska]

„Podnositac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnositac želi da ospori.“

Član 49.
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnositac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog.“

25. Što se tiče ispunjenja gore navedenih kriterijuma, Sud ocenjuje da je podnositac zahteva ovlašćena strana u smislu člana 113.7 Ustava; on osporava ustavnost akta javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda [Rev.br.248/2022] od 24. januara 2023. godine, nakon što je iskoristio sva pravna sredstva na raspolaganju u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 47.2 Zakona; specifikovao je prava zagarantovana Ustavom za koja navodi da su mu povređena u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona; i zahtev je podneo u zakonskom roku od 4 (četiri) meseca, kako je propisano članom 49. Zakona.
26. Pored toga, Sud razmatra da li je podnositac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti propisane pravilom 34. [Kriterijumi prihvatljivosti], odnosno potpravilom (2), pravila 39. Poslovnika o radu, koji propisuje:

Pravilo 34.
[Kriterijumi prihvatljivosti]

(2) „Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako je zahtev očigledno neosnovan kada podnositac/teljka zahteva nije dovoljno dokazao/la i potkreplio/la svoju tvrdnju.“
[...]

27. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglašiti neprihvatljivim kao „očigledno neosnovan“ u celini ili samo u odnosu na neki konkretan navod koji zahtev može da sadrži. U tom smislu, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o „očigledno neosnovanim navodima“. Ovi poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi „četvrtog stepena“; (ii) navodi koje karakteriše „jasno iii očigledno odsustvo povrede“; (iii) „nepotkrepljeni iii neobrazloženi“ navodi, onda kada je ispunjen jedan od sledeća dva podkriterijuma: a) kada podnositac zahteva jednostavno navede jednu ili više odredaba Konvencije ili Ustava, ne objašnjavajući pritom na koji su način one prekrštene, osim ukoliko je na osnovu činjenica i okolnosti predmeta povreda Ustava i EKLJP sasvim očigledna (vidi slučaj ESLJP-a Trofimchuk protiv Ukrajine, br. 4241/03, odluka od 31. maja 2005. godine; vidi takođe Baillard protiv Francuske, br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine); i b) kada podnositac/teljka zahteva propusti ili odbije da predoči materijalne dokaze kojima bi potkreplio/la svoje navode (to naročito važi za odluke sudova ili drugih domaćih vlasti), osim ukoliko postoje izuzetne okolnosti koje su van njegove kontrole i koje ga sprečavaju da to učini (na primer, ako zatvorske vlasti odbiju da predoče Sudu dokumente iz spisa predmeta zatvorenika o kome je reč ili ako Sud sam ne odluči drugačije (vidi slučaj Suda KI166/20, podnositac Ministarstvo rada i socijalne zaštite, rešenje o neprihvatljivosti od 5. januara 2021. godine, stav 43), i na kraju, (iv) „konfuzni iii nejasni“ navodi (vidi slučajevne ESLJP-a Kemmache protiv Francuske, br. 17621/91, presuda od 24. novembra 1994. godine, kategorija (i), Juta Mentzen protiv Litvanije, br. 71074/01, odluka od 7. decembra 2004. godine, kategorija (ii) i Trofimchuk protiv Ukrajine, prijava br. 4241/03, kategorija (iii)).

28. Sud ponavlja da podnositelj zahteva navodi da je presuda Vrhovnog suda povredila njihova ustavna prava zagarantovana članovima 24. i 54. Ustava. Prema njegovom mišljenju, Vrhovni sud je uzeo u obzir samo navode i argumente suprotne strane i ignorisao je u potpunosti dokaze i činjenice koje je one podneo.
29. Sud naglašava da ustavnu tužbu karakterišu činjenice koje su u njoj iznete, a ne samo pravni osnov na koji se tužiocu pozivaju. Sud ima ovlašćenje da kvalifikuje pravni osnov zahteva u skladu sa navodima i činjenicama koje su u njemu iznete i nije obavezan određivanjem članova Ustava ili EKLJP-a koje je naveo podnositelj zahteva. (slučajevi Suda, KI37/17 i KI52/17, *podnosioci zahteva Tihomir Mikaric, Olga Janicijevic, Shemisje Sheholli*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. septembra 2017. godine, stav 72; KI58/17, *podnositelj zahteva Uke Muçaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. oktobra 2017. godine, stav 65; slučajevi ESLJP-a Scoppola protiv Italije, br. 10249/03, presuda od 17. septembra 2009. godine, stav 54; Radomilja i drugi protiv Hrvatske, br. 37685/10, br. 22768/12, presuda od 20. marta 2018. godine, stav 114).
30. Sud ističe da se u konkretnom slučaju, podnositelj zahteva poziva na član 24. [Jednakost pred zakonom] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava. Međutim, na osnovu činjenica i okolnosti slučaja, Sud će tretirati navode podnositelja zahteva na osnovu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa „jednakosti oružja“ i ocenom dokaza.

U vezi sa navodima o povredi člana 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a

31. Podnositelj zahteva navodi da je Vrhovni sud odbio u potpunosti njegove argumente i da je uzeo u obzir samo argumente suprotne strane. Podnositelj zahteva ističe da je vrhovni sud nejednako tretirao stranke tokom čitavog sudskog procesa.
32. Sud ponavlja da nije njegova dužnost da se bavi činjeničnim i zakonskim greškama koje su napravili redovni sudovi. U nadležnosti redovnih sudova je da sprovode i tumače materijalno pravo. Sud se može umešati samo u slučajevima kada su odluke redovnih sudova donete „proizvoljno“ ili su „očigledno neobrazložene, povređujući tako ustavna prava podnositelja zahteva (slučajevi suda KI70/11, *podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. decembra 2011. godine, stavovi 29-30; KI06/17, *podnositelj zahteva L.G. i petoro drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. oktobra 2017. godine, stav 37; KI122/16, *podnositelj zahteva Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2019. godine, stav 57; KI154/17 i KI05/18, *podnosioci zahteva Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću „BARBAS“*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. jula 2019. godine, stavovi 60-65; KI70/20, *podnositelj Rasim Shabani i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. oktobra 2021. godine, stavovi 69-74).
33. Sud ističe da načelo „jednakosti oružja“ podrazumeva činjenicu da svakoj strani treba da se da mogućnost da predstavi slučaj tako da je ne dovede u nepovoljan položaju u poređenju sa suprotnom stranom. Strane moraju znati i da imaju mogućnost da komentarišu i osporavaju navode i dokaze koji se podnose tokom sudskog ročića. Sudovi treba da pravilno razmotre podneske, argumente i dokaze koje su strane u postupku predstavile, bez prejudiciranja kakav će uticaj oni imati na konačnu odluku. (slučaj Suda KI98/21, *podnosioci Nexhat Sadiku i Gursel Sadiku*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. marta 2022. godine, stavovi 46-51; KI193/19, *podnositelj Salih Mekaj*, presuda od 17. decembra 2020. godine, stavovi 42-50).
34. Sud ponavlja da pravičan sudski proces, koji je zagarantovan članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, ne propisuje neko pravilo o prihvatljivosti dokaza ili načinu njihove

ocene. Ova pitanja, načelno, treba da ocene redovni sudovi. (slučaj Suda Klo7/18, podnositac zahteva „Celiku Rollers“ d.o.o., presuda od 18. decembra 2019. godine, stav 57; slučajevi ESLJP-a, Garcia Ruiz protiv Španije, br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 28; Tiemann protiv Francuske i Nemačke, br. 47458/99, odluka od 27. aprila 2000. godine).

35. Sud primećuje da je podnositac zahteva bio suvlasnik kuće koja je izgorela u požaru, koji je, prema navodima podnosioca zahteva izazvan električnom energijom. Podnositac zahteva je, zajedno sa nekoliko drugih tužilaca, podneo tužbu protiv EKK-a i tražili su finansijsku nadoknadu za izazvanu štetu.
36. Osnovni sud je usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva i odredio finansijsku naknadu koju je EKK trebalo da plati za štetu izazvanu paljenjem kuće. Osnovni sud je obrazložio da: „... je izazivanje štete tužiocima pripisano izričito objektivnoj odgovornosti tužene koja upravlja električnom mrežom, pošto ista, kao pravno lice čija je delatnost rad, obezbeđivanje održavanja i razvoj prenosa kako bi pružala bezbednost u radu sistema i obezbeđivanja snabdevanja električnom energijom, po ovom osnovu ista mora da obezbedi štetu izazvanu tužiocima...“ Osnovni sud je svoju odluku zasnovao na veštačenju koje je dao veštak elektrotehnike.
37. EKK je podnela žalbu Apelacionom sudu i obrazložila da veštačenje koje je Osnovni sud uzeo u obzir nije utvrdilo odgovornost EKK-a za štetu izazvanu požarom.
38. Apelacioni sud je odbio žalbu EKK i podržao je ocenu Osnovnog suda u vezi sa veštačenjem. Apelacioni sud je obrazložio da: „prema veštačenju do paljenja kuće je došlo kao posledica požara koji je izazvan kolebanjima električnog napona, a ne zbog unutrašnje instalacije kuće...“
39. Vrhovni sud je, odlučujući po reviziji i prigovorima koje je podnела EKK, izmenio odluke dve instance i u celosti odbacio tužbeni zahtev podnosioca zahteva. Tim povodom, Vrhovni sud je istakao da: „Vrhovni sud, iz dokaza izvedenih u ovoj stvari i iz spisa predmeta, nalazi da nije dokazana osnovanost tužbenog zahteva tužilaca, s toga i nema osnova da se tužbeni zahtev prihvati, i to jer na osnovu izvedenih dokaza nije dokazana objektivna odgovornost tužene za izazivanje požara u kući tužilaca.“ Vrhovni sud je obrazložio da veštačenje koje je pripremio veštak nije dokazalo da je EKK odgovorna za izazvanu štetu, niti da se požar dogodio kao posledica nedostataka na električnoj mreži. Vrhovni sud je ocenio da je veštačenje bilo izgrađeno na hipotezama, a ne na utvrđenim činjenicama, i shodno tome nije bilo ubedljivo.
40. U građanskom postupku teret dokazivanja pada na stranu koja podnosi tužbeni zahtev. Dužnost strana je da predoče činjenice i dokaze kako bi potkrepile njihove navode i zahteve. (slučaj Suda KI98/21, podnosioci zahteva Nexhat Sadiku i Gursel Sadiku, rešenje o neprihvatljivosti od 3. marta 2022. godine, stav 66). U konkretnom slučaju, glavna stvar koja je trebalo da se dokaže bila je odgovornost za izazvani požar koji je spalio kuću podnositaca zahteva. Dakle, trebalo je utvrdili da li je požar izazvan nekim kvarom na električnoj mreži, za koju je odgovorna bila EKK ili su unutrašnji problemi na instalaciji kuće izazvali požar.
41. U tu svrhu su redovni sudovi odredili veštaka koji je sačinio stručno veštačenje radi rasvetljavanja istine. Osnovni sud i Apelacioni sud su ocenili da je veštačenje utvrdilo činjenicu da je požar izazvan problemima na električnoj mreži i shodno tome EKK je bila odgovorna za izazvanu štetu. Međutim, Vrhovni sud je poništilo njihove odluke i ocenio je da je veštačenje bilo nejasno i neubedljivo, i nije utvrđeno da je požar izazvan problemima na električnoj mreži. Shodno tome, EKK nije bila u obavezi da plati pretrpljene štete.

42. Sud nije mogao da oceni tačnost i uverljivost veštačenja, niti da konstatiše na koga pada odgovornost za izazivanje požara i pretrpljene štete zbog paljenja kuće. Redovni sudovi imaju nadležnost da izvode i ocenjuju dokaze i da daju takve konstatacije. Sud sagledava da li je ceo sudski postupak u celosti bio pravičan i nije imao nedostatke koje bi mogli da dovedu u opasnost integritet procesa.
43. Podnositelj zahteva je imao mogućnosti da podnese argumente i prigovore tokom sudskog procesa. On je podneo tužbeni zahtev, odgovor na žalbu i odgovor na reviziju EKK-a. Ni u jednom trenutku nije bio u nepovoljnem položaju u odnosu na suprotnu stranu što se tiče mogućnosti za pružanje dokaza, činjenica, pravnih argumenata i prigovora. Činjenica da Vrhovni sud na kraju odluči u korist EKK-a, ne podrazumeva da je on uzeo u obzir samo argumente jedne strane i stavio ga je u nejednaku poziciju sa drugom stonom. „Jednakost oružja“ u konkretnom slučaju je ispunjena kada su obe strane imale jednakе mogućnosti da podnesu argumente i dokaze. (slučajevi suda KI98/21, podnositelj zahteva Nexhat Sadiku i Gursel Sadiku, rešenje o neprihvatljivosti od 3. marta 2022. godine, stav 46-53; KI87/21, podnositelj zahteva Ukë Berisha, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2022. godine, stavovi 65-72).
44. Sud konstatiše da navodi podnosioca zahteva pripadaju kategoriji navoda koje karakteriše „jasno ili očigledno odsustvo povrede“ i shodno tome se proglašavaju neprihvatljivim u skladu sa članom 34 (2) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 34 (2) i 48 (1) (b) Poslovnika o radu, dana 30. januara 2024. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama i da ga u skladu sa članom 20.4 Zakona objavi u Službenom listu;
- III. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

Sudija izvestilac

Remziye Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani